

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ร่างพิมพ์เขียวการทำงานร่วมกันระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ

REINVENT THAILAND

A Platform for Policy Co-Creation and Execution

พลวัตใหม่เพื่ออนาคตเศรษฐกิจไทย

3 กันยายน 2568

3 กันยายน 2568

ร่างพิมพ์เขียวการทำงานร่วมกันระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ

REINVENT THAILAND

A Platform for Policy Co-Creation and Execution

พลวัตใหม่เพื่ออนาคตเศรษฐกิจไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ร่างพิมพ์เขียวการทำงานร่วมกันระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ

REINVENT THAILAND

A Platform for Policy Co-Creation and Execution

พลวัตใหม่เพื่ออนาคตเศรษฐกิจไทย

เศรษฐกิจไทยเผชิญปัญหาเชิงโครงสร้างและการเมืองภายในประเทศที่ดูดิ่งศักยภาพมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การเติบโตลดลง ความสามารถในการแข่งขันตกถอย และภาคธุรกิจและครัวเรือนสะสมความเปราะบางเพิ่มขึ้น การแก้ไขปัญหาก็ต้องทำอย่างจริงจัง เร่งด่วน และต่อเนื่อง

Reinvent Thailand เป็น platform ที่ผนึกความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ภาคการเงิน และภาครัฐ ในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสร้างพลวัตใหม่สู่การเติบโตอย่างยั่งยืน โดยมีภาคเอกชนเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน ภาครัฐสนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปรับตัว ภาคการเงินช่วยจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

หัวใจสำคัญ คือ การขับเคลื่อนนโยบายด้วยข้อมูลที่แม่นยำ (data-driven policy) การสร้างแรงจูงใจที่ถูกต้องโดยยึดหลัก “ทำดี ได้ดี” ที่ก่อให้เกิดการปรับตัวของภาคธุรกิจและประชาชน และความมุ่งมั่นและการทำงานจริงของทุกฝ่าย ไม่ได้เป็นเพียงการขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ โดยทุกฝ่ายต้องมี commitment ร่วมกันผลักดันแบบ end-to-end ตั้งแต่ระบุปัญหา ออกแบบทางแก้ กำหนดเจ้าภาพชัดเจน ขับเคลื่อนแผน ไปจนถึงติดตามประเมินผลด้วย KPI ที่วัดผลได้ชัดเจน เพื่อให้มั่นใจว่าเกิดผลลัพธ์จริงและยั่งยืน

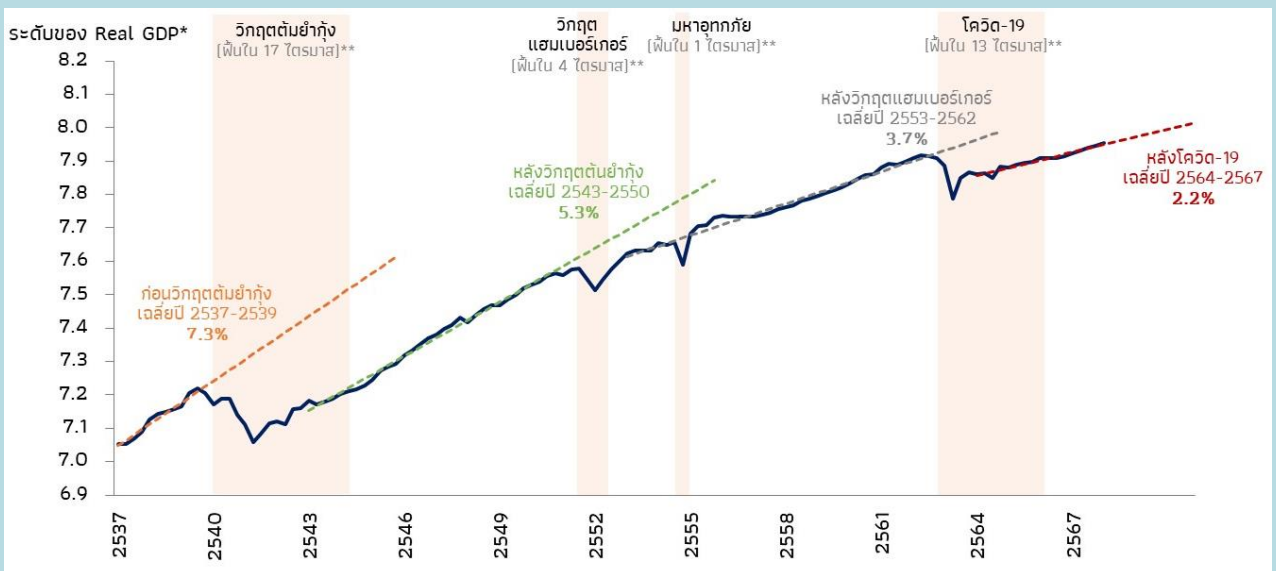
บทความนี้นอกจากจะเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการทำงานใหม่ และยังเป็นการสร้าง “เข็มทิศ” ที่นำทางการพัฒนาเศรษฐกิจให้ไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเมืองจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งจะมีการเผยแพร่ความคืบหน้า และเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นในวงกว้างต่อไป เพื่อร่วมกันสร้างอนาคตเศรษฐกิจไทยที่แข็งแกร่ง ยั่งยืน และเป็นธรรม

บทนำ

เศรษฐกิจไทยในช่วง 30 ปีที่ผ่านมาเผชิญวิกฤตเศรษฐกิจการเงินมาหลายครั้ง และเกือบทุกครั้งทำให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวลดลงเรื่อย ๆ จากที่เคยเติบโตเฉลี่ย 7% ในช่วง 2537-2539 ปรับลดลงมาต่ำกว่า 3% หลังวิกฤตโควิด-19 สะท้อนปัญหาในการปรับตัวของระบบเศรษฐกิจ

ในครั้งนี้ ภูมิทัศน์การค้าโลกกำลังถูกพลิกโฉมครั้งสำคัญจากมาตรการทางการค้าของสหรัฐฯ กำแพงภาษีนำเข้าของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดสู่ระดับสูงที่สุดในรอบ 80 กว่าปี ไม่เพียงเป็นความท้าทายที่หนักหน่วง แต่ยังซ้ำเติมปัญหาเชิงโครงสร้างที่สะสมมานาน การรับมือกับแรงกระแทกทางการค้าต้องอาศัยทั้งมาตรการรองรับผลกระทบระยะสั้น และการปรับตัวยกเครื่องโครงสร้างเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งหากเราไม่ปรับเปลี่ยนอย่างจริงจัง เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะขยายตัวลดลงไปอีก

ระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง (Real GDP)

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: * ปรับฤดูกาล และอยู่ในรูปแบบ natural logarithm

** จำนวนไตรมาสที่ระดับของ Real GDP (ปรับฤดูกาล) กลับมาอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงหรือสูงกว่าก่อนเกิดวิกฤต สำหรับพื้นที่แรเงา แสดงถึงช่วงเวลาที่ระดับของ Real GDP (ปรับฤดูกาล) ยังอยู่ต่ำกว่าระดับ

หัวใจสำคัญที่เป็นโจทย์หลักของบทความนี้ คือ กระบวนการทำงานที่สร้างผลสัมฤทธิ์บนพื้นฐานของความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ภาคการเงิน และภาครัฐ จากแผนการดำเนินงานที่ตอบโจทย์และปฏิบัติได้จริง การผลักดันที่ต่อเนื่องและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีนัย ตลอดจนการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

กระบวนการดังกล่าวสามารถเป็นต้นแบบในการประยุกต์ใช้กับภาคการผลิตต่าง ๆ ในการปลดล็อกปัญหาและสนับสนุนการปรับตัวของภาคเอกชนแบบ end-to-end เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงานคนไทย ยกกระดับ SMEs สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และขับเคลื่อนการเติบโตอย่างยั่งยืน

อนาคตของเศรษฐกิจไทยขึ้นอยู่กับตัวเราเอง พายุรอบนี้เป็นการเรียกร้องให้เรารุกขึ้นมาร่วมมือปรับตัวครั้งสำคัญ

ส่วนที่ 1 บริบทของเศรษฐกิจไทย: จ้างนอกทำกาย จ้างในอ่อนแอ

1.1 ผลกระทบของมาตรการภาษีของสหรัฐฯ

การปรับภูมิทัศน์ทางการค้ากับสหรัฐฯ ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในภาคส่งออกตลอดจน supply chain และผู้ผลิตในหลายอุตสาหกรรมรวมประมาณ 2 แสนราย ซึ่งมีการจ้างงานประมาณ 3 ล้านคนและโดยรวมมีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 6 ต่อ GDP (ตาราง 1 ในเอกสารแนบ) โดยส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจดังนี้

ธุรกิจส่งออกสินค้าไปสหรัฐฯ มีมูลค่ากว่า 54,956 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ในปี 2567 หรือคิดเป็น 18% ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด และสร้างมูลค่าเพิ่มกว่า 2.2% ของ GDP ครอบคลุมผู้ส่งออกจำนวน 6,356 ราย ซึ่งมีการจ้างงานสูงถึง 1.6 ล้านคน รวมทั้งผู้ผลิตใน supply chain ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก โดยผู้ส่งออกที่ได้รับผลกระทบหลัก ได้แก่

- ผู้ส่งออกสินค้าที่ถูกเก็บภาษีตอบโต้หรือ reciprocal tariff (58% ของสินค้าส่งออกไปสหรัฐฯ) อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้า เกษตรและเกษตรแปรรูป และเคมีภัณฑ์ ซึ่งได้รับผลกระทบหลักจากความต้องการสินค้าที่ลดลงจากภาษีนำเข้าที่สูงขึ้น และการเสียส่วนแบ่งตลาดสหรัฐฯ จากอัตรา reciprocal tariff ที่สูงกว่าประเทศคู่แข่งในบางหมวดสินค้า
- ผู้ส่งออกสินค้าที่ถูกเก็บภาษีเฉพาะอุตสาหกรรมหรือ sectoral tariff (13% ของสินค้าส่งออกไปสหรัฐฯ) ได้แก่ ยานยนต์และชิ้นส่วน เหล็ก อลูมิเนียม และทองแดง ที่ปริมาณการส่งออกถูกกระทบจากความต้องการที่ลดลงเช่นกัน

ผลกระทบมีแนวโน้มรุนแรงในกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs ที่มีความสามารถในการแข่งขันต่ำกว่าธุรกิจขนาดใหญ่และสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ มีสายป่านสั้น รวมทั้งมีข้อจำกัดและต้องใช้เวลาในการปรับตัว นอกจากนี้ ผู้ส่งออกมีความเสี่ยงเพิ่มเติมในอนาคต เนื่องจากยังมีสินค้าอีก 29% ที่อยู่ระหว่างการพิจารณา sectoral tariff ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ ยา และไม้ รวมทั้งผู้ส่งออกบางส่วนมีความเสี่ยงที่ถูกรับ reciprocal tariff ประเภท transshipment แม้มีนิยามดังกล่าวยังไม่ชัดเจน แต่ภาครัฐควรเร่งปรับปรุงกระบวนการเกี่ยวกับ rules of origin เพื่อให้การส่งออกสินค้าได้รับ reciprocal tariff ประเภทที่ถูกต้องเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบรุนแรงมากกว่าที่ควรจะเป็น

นอกจากนี้ ผู้ผลิตในประเทศกว่า 1.9 แสนรายซึ่งมีการจ้างงานสูงถึง 1.4 ล้านคน รวมทั้งเกษตรกรประมาณ 1.9 ล้านคน เผชิญการแข่งขันที่สูงขึ้นจาก import flooding และการเปิดเสรีสินค้านำเข้าจากสหรัฐฯ แม้การที่มีสินค้านำเข้าเข้ามาในประเทศจะส่งผลดีต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค แต่ส่งผลกระทบอย่างมากกับผู้ผลิตในหลายอุตสาหกรรมที่เผชิญ import flooding มาต่อเนื่อง เช่น โลหะและโลหะประดิษฐ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และเฟอร์นิเจอร์ นอกจากนี้ ผู้ผลิตในประเทศอีกส่วนหนึ่งโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรมีความเสี่ยงที่จะถูกแข่งขันเพิ่มขึ้นจากการเปิดเสรีสินค้านำเข้าจากสหรัฐฯ เพราะต้นทุนการผลิตของสหรัฐฯ ต่ำกว่าไทย อาทิ ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเนื้อวัว

1.2 ภาพเศรษฐกิจไทยปัจจุบัน: โตช้า แข่งขันไม่ได้ และเหลื่อมล้ำ

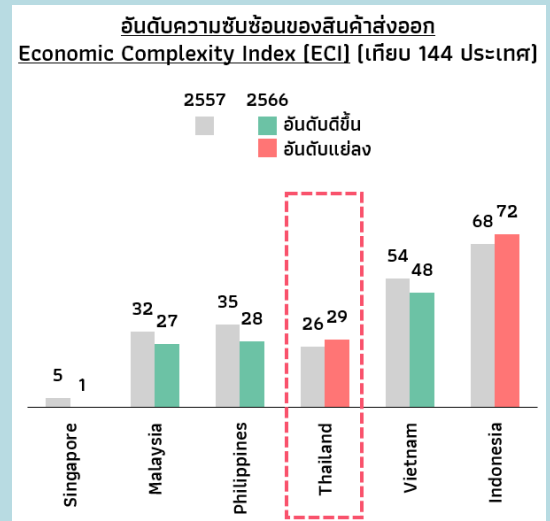
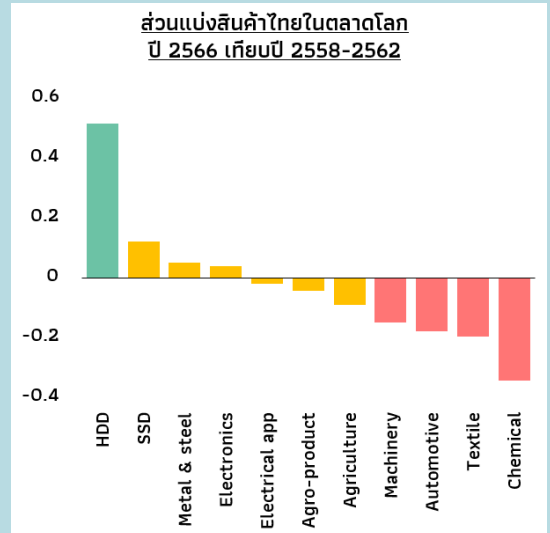
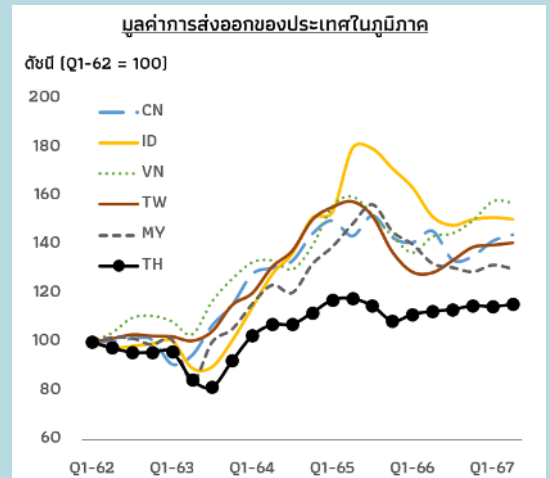
เศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญความอ่อนแอจากภายใน อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจไทยปรับลดลงต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการลงทุนของภาคเอกชนที่ย้ายตัวต่ำมาต่อเนื่อง โดยปรับลดลงจาก 6% ในช่วงปี 2542-2551 มาขยายตัวประมาณ 2% หลังวิกฤตโควิด-19 รวมถึงความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ของไทยที่ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน โดยในช่วงปี 2561-2567 ไทยมีสัดส่วน net FDI ต่อ global FDI ที่ 0.6% เทียบเวียดนามและอินโดนีเซียที่ 1.2% และ 1.6% ตามลำดับ นอกจากนี้ FDI ไทยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบนำเข้าสูง เช่น อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ ทำให้สร้างมูลค่าเพิ่มในประเทศจำกัด

ปัญหาด้านผลิตภาพคือหัวใจของความสามารถในการแข่งขันที่ถดถอย ธุรกิจไทยจำนวนมากแข่งขันไม่ได้เพราะผลิตภาพต่ำ อัตราการเติบโตของผลิตภาพแรงงานลดลงจากเฉลี่ยเกือบ 3% ในสองทศวรรษก่อน เหลือประมาณ 2% ในทศวรรษล่าสุด

ภาคส่งออกโตช้ากว่าเพื่อนบ้าน ความสามารถในการผลิตและส่งออกสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงวัดโดยดัชนีความซับซ้อน (economic complexity) ปรับแย่ลงเทียบกับนานาประเทศในทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้ไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดในหลายหมวดสินค้า เช่น ปีโตรเคมี สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยานยนต์ และเครื่องจักร ขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านอย่างเวียดนามและอินโดนีเซียได้ส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ SMEs ไทยซึ่งควรเป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญกลับมีสัดส่วนต่อ GDP เพียง 35% ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 55% ของประเทศพัฒนาแล้ว รวมทั้งผลิตภาพของ SMEs ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการถดถอยลงในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา¹ ช่องว่างด้านผลิตภาพระหว่างบริษัทรายใหญ่และรายเล็กห่างขึ้นในภาคการผลิตและบริการเกือบทุกสาขา ขณะที่ภาคเกษตรแทบไม่ปรับตัวตลอด 20 ปี โดยเกษตรกรที่ปลูกพืชหลักขาดทุนบ่อยตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา²

ความสามารถในการแข่งขันของ การส่งออกไทยในตลาดโลก

หมายเหตุ: การส่งออกไทยไม่รวมทองคำ การส่งออกของอินโดนีเซียไม่รวมน้ำมันและก๊าซ

ที่มา: CEIC, Customs Department, Trademap, Harvard Growth Lab คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

¹ ผลิตภาพภาคของอุตสาหกรรมใช้ Total Factor Productivity (TFP) ที่คำนวณจากสามะโนอุตสาหกรรมในปี 2560 และ 2565 และผลิตภาพของ

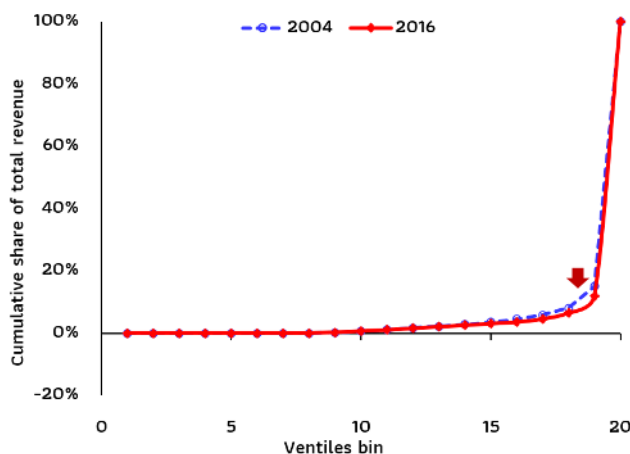
² ภาคบริการใช้ผลิตภาพแรงงาน (labor productivity) ที่คำนวณจากสามะโนธุรกิจภาคบริการในปี 2555 และ 2565

เศรษฐกิจเผชิญความไม่สมดุลและการกระจุกตัวเพิ่มขึ้น บริษัทขนาดใหญ่เพียง 1% ของบริษัททั้งหมดมีบทบาทขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2567 มากกว่าครึ่ง และบริษัทขนาดใหญ่สุด 5% แรกครองส่วนแบ่งรายได้ราว 85% ของภาคธุรกิจทั้งหมด³ ความเหลื่อมล้ำในระดับครัวเรือนยังรุนแรง แม้ดัชนีความเหลื่อมล้ำของรายได้ครัวเรือนไทย (Gini Index) ลดลงจาก 36 ในปี 2558 เป็น 34.3 ในปี 2565 แต่สูงกว่าค่ากลางโลกที่ 33.6 รวมทั้งความเหลื่อมล้ำของไทยยังสูงอยู่ที่อันดับ 27 จาก 61 ประเทศ โดยครัวเรือนไทยกลุ่มรายได้สูงสุด (Quintile 5) ครอบครองรายได้ 48% ของประเทศ⁴ ขณะที่กลุ่มรายได้ต่ำสุดมีเพียง 6% หรือมีช่องว่างระหว่างครัวเรือนกลุ่มรายได้สูงสุดและกลุ่มรายได้ต่ำสุดถึง 8 เท่า

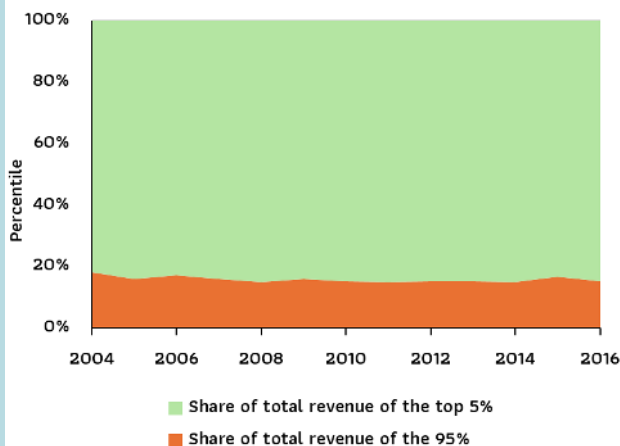
ระดับความกระจุกตัวด้านรายได้ของธุรกิจไทย

สัดส่วนการครอบครองรายได้ในแต่ละกลุ่มรายได้ของธุรกิจไทย

[Lorenz Curve]

สัดส่วนการครอบครองรายได้เทียบระหว่างกลุ่มที่รายได้มากที่สุด 5% อันดับแรกกับจำนวนธุรกิจที่เหลือ

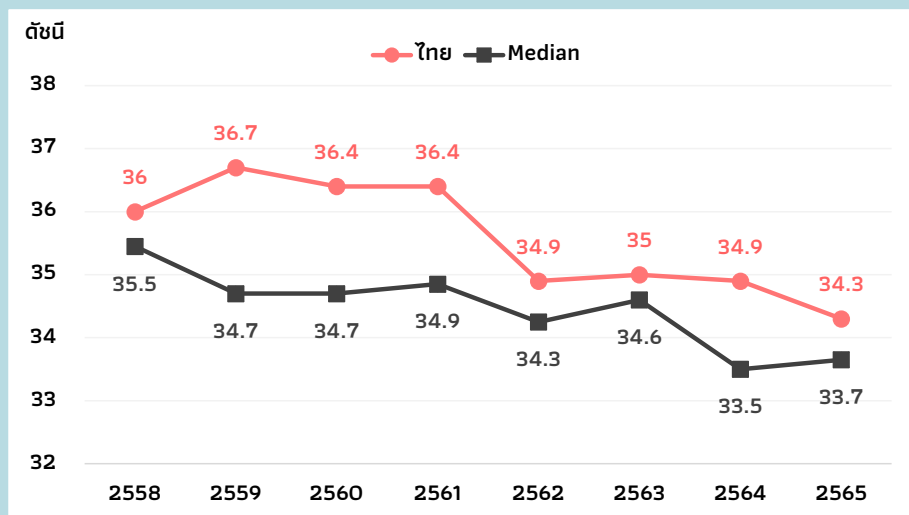

หมายเหตุ: Bin คือกลุ่มธุรกิจที่แบ่งตามอันดับของรายได้ เช่น Bin ที่ 20 คือกลุ่มธุรกิจที่มีรายได้มากที่สุดในอันดับ Top 5% แรก
ที่มา: Chanont Banterngansa, Paweenawat, A. & Samphantharak, K. (2019) "Understanding Corporate Thailand I: Finance"
PIER Discussion Paper

³ Chanont Banterngansa, Paweenawat, A. & Samphantharak, K. (2019) "Understanding Corporate Thailand I: Finance", PIER Discussion Paper

⁴ จากข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2566

ระดับความเหลื่อมล้ำของครัวเรือนไทยเทียบกับประเทศอื่น (Gini Index)

หมายเหตุ: ดัชนี Gini เป็นวิธีหนึ่งในการวัดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ดัชนี Gini เท่ากับ 0 หมายถึงเท่าเทียมโดยสมบูรณ์ และ 100 หมายถึงเหลื่อมล้ำโดยสมบูรณ์ Median คือค่ากลางจาก 48 ประเทศทั่วโลก ที่มา: ธนาคารโลก

ภาระหนี้สินตอกย้ำความเปราะบาง คนไทยกว่า 25 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของประชากรไทยมีหนี้ในระบบ มูลค่าหนี้เฉลี่ยต่อคนสูงถึง 540,000 บาท⁵ โดยประมาณ 38% เป็นหนี้เพื่อการบริโภคที่มีการผ่อนชำระสูงและไม่ก่อรายได้⁶ กลุ่มรายได้น้อยมีการหนี้ต่อรายได้ (Debt Service Ratio: DSR) สูงถึง 73% เทียบกับ 24% ในกลุ่มรายได้สูง⁷ จำนวนบัญชีที่กำลังมีปัญหาหนี้เรื้อรังและกลายเป็นหนี้เรื้อรังแล้วมีมากกว่า 1.8 ล้านบัญชี คิดเป็นยอดภาระหนี้ถึง 7.5 หมื่นล้านบาท นอกจากนี้ ครัวเรือนและ SMEs มีปัญหานี้นอกระบบ ส่วนหนึ่งเนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบและมีความจำเป็นใช้จ่ายเร่งด่วน สถานการณ์นี้จำกัดศักยภาพของครัวเรือนและ SMEs ไทยในการปรับตัวหรือลงทุนเพื่ออนาคตและเสี่ยงกับการติดกับดักรายได้ต่ำถาวร⁸

⁵ ไสวรักษ์ จันทรรัตน์ อัครพร รัตนวรารักษ์ ชนกานต์ ฤทธิรัตน์ และสิริภพ เดชะรินทร์ (2567) “คนกับหนี้ครัวเรือน” BOT Symposium

⁶ หนี้ครัวเรือนไทย Q1/68 อยู่ที่ 16.4 ล้านล้านบาท คิดเป็น 87.4% ของ GDP แบ่งได้เป็นหนี้บ้าน 34% หนี้ส่วนบุคคล 26% หนี้เพื่อประกอบอาชีพ 18% หนี้รถยนต์ 10% หนี้บัตรเครดิต 3% และหนี้อื่นๆ 9% ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับต่างประเทศ ไทยมีสัดส่วนหนี้บ้านค่อนข้างต่ำ

⁷ ธนพล กองพาณิชย์ (2565) “รายได้และรายจ่ายที่เหลื่อมล้ำนำไปสู่กับดักทางการเงิน” คอลัมน์ “เจาะลึก” นสพ.กรุงเทพธุรกิจ

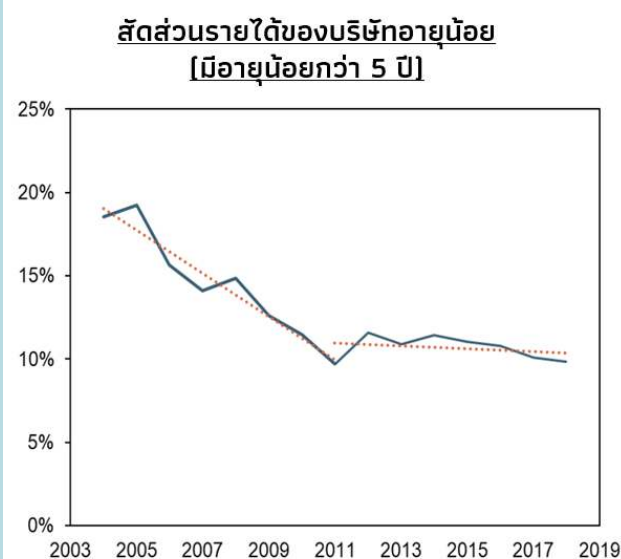
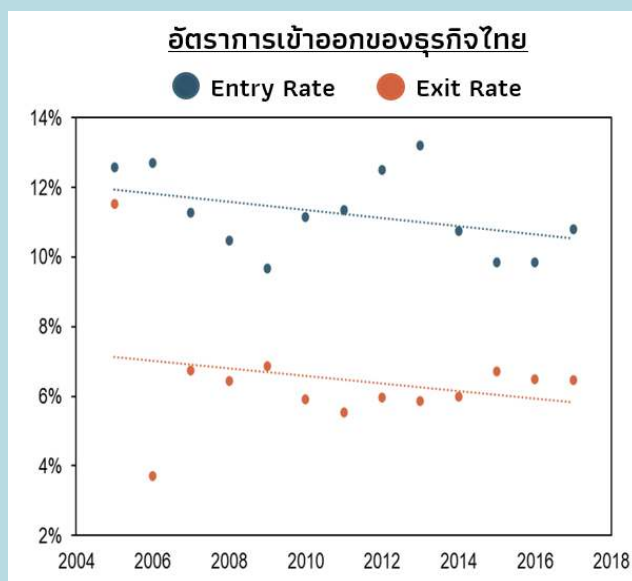
⁸ สนพ.กรุงเทพธุรกิจ 23 พ.ค. 2567

1.3 ต้นตอปัญหาเศรษฐกิจของไทย

เมื่อมองไปข้างหน้า ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ ‘จ้างนอกทำกาย จ้างในอ่อนแอ’ เศรษฐกิจไทยที่มีอาการ ‘โตช้า แข่งขันไม่ได้ และเหลื่อมล้ำ’ มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นหากไม่เร่งแก้ไขปัญหาคือต้นตอ โดยประเด็นปัญหาเชิงโครงสร้างหลักในมิติของภาคธุรกิจ ภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคการเงิน มีดังนี้

ภาคธุรกิจ ขาดพลวัตและนวัตกรรม ธุรกิจรายใหม่เกิดขึ้นน้อยลง บริษัทอายุน้อย (อายุน้อยกว่า 5 ปี) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการขยายตัวของรายได้ภาคธุรกิจโดยรวมมีส่วนแบ่งตลาดลดลง SMEs เผชิญกับการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ทั้งจากสินค้านำเข้าราคาถูกที่ไม่ได้มาตรฐานและอำนาจต่อรองของธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น การถูกลอกเลียนแบบสินค้า การถูกยึดเครดิตเทอมเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และการผูกขาดในตลาดจากการควบรวมกิจการ นอกจากนี้ ต้นทุนการทำธุรกิจยังสูงจากกฎระเบียบและคอร์รัปชัน ขณะที่ระบบนิเวศในการสนับสนุนผู้ประกอบการกระจุกกระจาย มีหน่วยงานหลักเกี่ยวข้องถึง 15 หน่วยงาน แต่ละหน่วยงานมี KPIs ของตนเอง การเข้าถึงเงินทุนยังเป็นข้อจำกัดสำคัญในการเริ่มต้นธุรกิจและเติบโตของธุรกิจขนาดเล็ก เทคโนโลยีและการวิจัยพัฒนาไม่ทันประเทศคู่แข่ง

พลวัตของธุรกิจไทย

นอกจากนี้ **เศรษฐกิจนอกกรอบของไทยมีขนาดใหญ่** ธุรกิจไทยประมาณ 78% ของธุรกิจทั้งหมดอยู่นอกกรอบ⁹ โดยธุรกิจและบุคคลธรรมดาที่ยื่นภาษีมูลค่าเพิ่มมีจำนวนเพียง 7 แสนกว่าราย จากจำนวนธุรกิจทั้งหมด 3.27 ล้านกว่าราย ขณะที่แรงงานกว่า 50% เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระและแรงงานภาคเกษตรซึ่งอยู่นอกกรอบ โดยผู้ที่เสียภาษีเงินได้ฯ มีสัดส่วนเพียง 10% ของกำลังแรงงานทั้งหมด สะท้อนว่าประโยชน์จากการอยู่ในระบบไม่คุ้มกับต้นทุนที่ต้องจ่าย

ภาคประชาชน คุณภาพแรงงานไทยไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจยุคใหม่ แม้การลงทุนด้านการศึกษามีประมาณ 8 แสนล้านบาทต่อปี (5% ของ GDP ใกล้เคียงกับ OECD) แต่คุณภาพผลลออกมาอย่างต่อเนื่อง คะแนน PISA (มาตรฐานวัดคุณภาพการศึกษาสากล) ลดลงต่อเนื่องจนอยู่ระดับต่ำสุดในทุกวิชาในช่วงกว่าสองทศวรรษและต่ำกว่าเพื่อนบ้าน คะแนน ONET (มาตรฐานวัดคุณภาพการศึกษาของไทย) ลดลง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังสูง นักเรียนในกรุงเทพฯ ทำคะแนนสูงกว่าจังหวัดอื่นในทุกวิชา ขณะที่การพัฒนาทักษะตลอดชีวิตยังไม่เข้มแข็ง แรงงานไม่สามารถ upskill หรือ reskill ทักษะใหม่ อีกทั้ง ‘สมองไหล’ ทำให้คนเก่งและคนรุ่นใหม่เลือกที่จะย้ายไปต่างประเทศ ขณะที่ระบบดึงดูด talent จากต่างประเทศยังไม่มีกำลังพอ

ภาครัฐ การเมืองมีความไม่แน่นอนสูง ระบบราชการปรับตัวช้า เป็นคอขวดสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศการลงทุน (investment climate) ที่มีพลังประสิทธิภาพภาครัฐทั้งในด้านกรอบการบริหารและกฎหมายธุรกิจในระยะหลังมีอันดับแย่ลงต่อเนื่อง¹⁰ กฎระเบียบมีจำนวนมากซ้ำซ้อน และล้าสมัย¹¹ และคอร์รัปชันฝังรากลึกในระบบเศรษฐกิจไทย นโยบายเศรษฐกิจส่วนใหญ่เน้นการอุดหนุนแบบไม่มีเงื่อนไขและหวังผลระยะสั้น เช่น มาตรการเงินโอน และการดูแลราคาสินค้า โดยคิดเป็น 1 ใน 5 ของงบประมาณด้านเศรษฐกิจในปี 2567 ซึ่งนอกจากจะสร้างความเคยชินแล้วยังบิดเบือนแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพ นอกจากนี้ การเมืองไทยขาดเสถียรภาพ ทำให้นโยบายอุตสาหกรรมและการค้าทางทิศทางการที่ชัดเจน

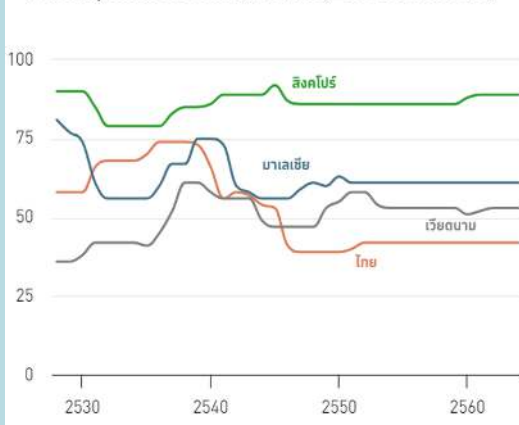
⁹ ข้อมูลปี 2567 โดยจำนวน SMEs รวมจากฐานข้อมูล สสว. และจำนวน SMEs ในระบบจากฐานข้อมูล VAT และ CPFS

¹⁰ IMD World Competitiveness Ranking

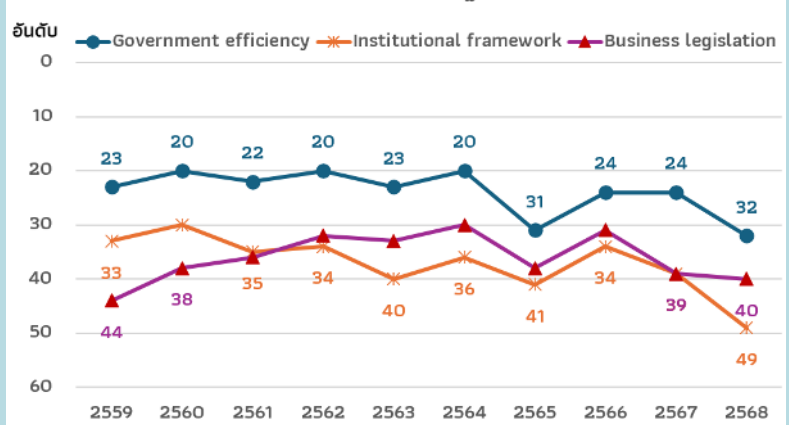
¹¹ ประเทศไทยมีระเบียบ คำสั่ง ประกาศต่าง ๆ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจของกฎหมายกว่า 100,000 ฉบับ ในอนุญัตติมีเกือบ 7,000 ชนิด ขณะที่ OECD แนะนำว่าประเทศที่ดีควรมีแค่ไม่เกิน 300 เช่น ผู้ที่ต้องการประกอบธุรกิจร้านค้าปลีก อาจจะต้องขออนุญาตหน่วยงานราชการมากถึง 8 หน่วยงาน

วัดความสามารถเชิงสถาบันของประเทศไทยเทียบกับประเทศอื่น

คะแนนคุณภาพของภาครัฐ (Quality of Government)

อันดับประสิทธิภาพของภาครัฐไทยเทียบโลก

หมายเหตุ: การจัดอันดับโดย IMD World Competitiveness Ranking ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาครอบคลุม 60-69 ประเทศทั่วโลก
ที่มา: International Country Risk Guide (ICRG) และ IMD World Competitiveness Ranking Report

ภาคการเงิน ไม่สนับสนุนการสร้างพลวัตทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ หนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับสูง โดยส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อีกทั้งมีส่วนที่พึ่งพาหนี้ในระบบซึ่งดอกเบี้ยสูง จึงเป็นข้อจำกัดต่อการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชนใหม่ ขณะที่การปล่อยกู้ของธนาคารส่วนใหญ่พึ่งพาลูกประกัน การปล่อยสินเชื่อแก่ SMEs และผู้ประกอบการขนาดเล็กมีต้นทุนสูงทั้งจากการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์และต้นทุนความเสี่ยงที่สูงกว่าลูกค้ารายใหญ่โดยเปรียบเทียบ จึงทำให้ SMEs ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้เต็มที่ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ยังไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพในการปิดช่องว่างของระบบการเงิน ด้านระบบนิเวศของตลาดทุนสำหรับการลงทุนเสี่ยง เช่น venture capital และ crowdfunding ยังไม่พัฒนาเพียงพอ ไม่เอื้อต่อการสร้างธุรกิจใหม่และนวัตกรรม¹²

โดยสรุป ปัญหาเชิงโครงสร้างทั้งสี่มีทิศทางเชื่อมโยงกันจนกลายเป็นโซ่ตรวนอุดรั้งศักยภาพของประเทศ หากไม่ร่วมกันปรับโครงสร้างเหล่านี้อย่างจริงจัง เศรษฐกิจไทยเสี่ยงที่จะติดอยู่ในภาวะ ‘โตช้า แข่งขันไม่ได้ และเหลื่อมล้ำ’ ที่ยืดเยื้อ ดังนั้น การยกระดับผลิตภาพในทุกภาคส่วนจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อสร้างพลวัตใหม่และขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยกลับสู่เส้นทาง การเติบโตที่ยั่งยืน

¹² รายงาน Boston Consulting Group (2023) “Getting ready for business: firming up Thailand’s startup ecosystem” ชี้ว่าเงินทุนสำหรับสตาร์ทอัพระยะแรกในไทยยังไม่เพียงพอ โดยมีจำนวน incubators และ accelerators เพียง 9 แห่ง ขณะที่สิงคโปร์มี 69 แห่ง อินโดนีเซียมี 14 แห่ง และมาเลเซียมี 11 แห่ง

ส่วนที่ 2 กรอบการแก้ปัญหาเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน

การปฏิรูปทิศทางการค้าของสหรัฐฯ ในฐานะตลาดส่งออกอันดับหนึ่งของไทย ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าและภาคการผลิต ทำให้ภาครัฐต้องเร่งดำเนินมาตรการหลายด้าน อาทิ มาตรการเร่งด่วนเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศเพื่อลดผลกระทบของมาตรการภาษีของสหรัฐฯ และ import flooding รวมถึงมาตรการทางการเงินเฉพาะจุดที่ช่วยรองรับแรงกระแทกและประคองธุรกิจในช่วงเปลี่ยนผ่าน (ตาราง 2 ในเอกสารแนบ)

อย่างไรก็ดี มาตรการทางการค้าของสหรัฐฯ ไม่เพียงส่งผลกระทบระยะสั้นแต่ยังส่งผลต่อเศรษฐกิจในระยะยาว และเป็นเสมือนแวนวยายที่ทำให้เห็นปัญหาเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยชัดเจนขึ้น ในขณะเดียวกันช่วยสร้างความตระหนักรู้ให้กับทุกภาคส่วนในการร่วมกันหาทางออกให้กับประเทศ ปัญหาที่มีอยู่นั้นหากไม่เร่งแก้ไข จะยิ่งสะสมและแก้ได้ยากขึ้นความสามารถในการรองรับแรงกระแทกของเศรษฐกิจไทยจะยิ่งลดลง ทั้งนี้ การตอบโจทย์ระยะยาวและแก้ปัญหาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยมาตรการที่สนับสนุนการปรับตัวของทุกภาคส่วนและกลไกจัดอุปสรรคที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจ

การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยไม่อาจล่าช้าได้อีกต่อไป ศักยภาพของเศรษฐกิจไทยขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวและการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างอย่างจริงจัง ซึ่งจำเป็นต้องเริ่มดำเนินการโดยเร่งด่วนและผลักดันอย่างต่อเนื่อง

2.1 กระบวนการทำงานที่สร้างผลสัมฤทธิ์: A Template for Change

หัวใจสำคัญของการปรับตัวที่ได้ผลสัมฤทธิ์ คือ กรอบกระบวนการทำงานที่เกิดจากความร่วมมือและการสอดประสานงานกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่แนวทางการตอบโจทย์เศรษฐกิจที่ปฏิบัติได้จริงและยั่งยืน โดยภาคเอกชนเป็นหัวหอกหลักในการปรับตัว แสวงหาโอกาสใหม่ ๆ และสร้างนวัตกรรม เนื่องจากภาคธุรกิจเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจและทิศทางของธุรกิจในระยะข้างหน้า นอกจากนี้ ธุรกิจขนาดใหญ่ควรช่วยสนับสนุนธุรกิจ SMEs ที่เป็นสืบล้างของเศรษฐกิจผ่านการถ่ายทอดความรู้ด้านการเงิน การตลาด และเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจเติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน

สำหรับภาคการเงินมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรให้กับธุรกิจ โดยเฉพาะ SMEs ให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ง่ายขึ้นและได้รับต้นทุนที่สอดคล้องกับความเสี่ยง ผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีในระบบการเงิน หรือกลไกที่ช่วยลดความเสี่ยงด้านเครดิต เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินในการรับบริการทางการเงิน (Open data) และกลไกการค้ำประกันเครดิตผ่าน National Credit Guarantee Agency (NaCGA)

ขณะที่ภาครัฐมีหน้าที่สำคัญยิ่งในการสนับสนุนและเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจ โดยช่วยลดขั้นตอนและลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจ ผ่านการแก้กฎระเบียบของภาครัฐให้เป็น enabling regulations และการปรับปรุงบริการภาครัฐให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดปัญหาคอร์รัปชัน การเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับภาคเอกชนในการต่อยอด ตลอดจนการสร้าง incentive ให้ภาคธุรกิจอย่างเหมาะสม เช่น มาตรการภาษี และสิทธิประโยชน์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ทั้งนี้ กระบวนการทำงานที่สร้างผลสัมฤทธิ์มีขั้นตอนหลักดังนี้

1. การระบุอุปสรรคและความท้าทาย และเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาร่วมกัน โดยตั้งต้นจากเป้าหมายการสร้างมูลค่า เศรษฐกิจและการจ้างงาน จากมุมมองของภาคธุรกิจ

เนื่องจากภาคเอกชนเป็นผู้เผชิญปัญหาในแต่ละข้อต่อ จึงควรเป็นหลักในการระบุปัญหา แนวทางการปรับตัวทางธุรกิจที่จะทำให้ไปต่อได้ และสิ่งที่ต้องการได้รับการสนับสนุนจากภาคการเงินและภาครัฐเพื่อการปรับตัว ขณะที่ภาคการเงินและภาครัฐมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลและเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ภาคธุรกิจในการปลดล็อกข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ในการนี้ จึงควรสร้างเวทีที่ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคเอกชนสามารถหยิบยกปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข และกำหนดเป้าหมายร่วมกับภาครัฐได้ (crowd-sourced solution platform) โดยภาคเอกชนและภาครัฐต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทางแก้ไขผ่านการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบต่อเนื่องเพื่อให้มองปัญหาอย่างรอบด้าน และร่วมมือกันผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินการของแต่ละภาคส่วนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อปลดล็อกในแต่ละข้อต่อแบบ end-to-end โดยควรให้ความสำคัญกับข้อต่อที่ต้องอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วนหรือหน่วยงาน เนื่องจากเป็นจุดที่มีโอกาสเกิด coordination failure ได้ง่าย จึงต้องอาศัยการประสานงานและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหานอกจากนี้ ทุกภาคส่วนควรมีบทบาทในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งบทความนี้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ดังกล่าว

2. การขับเคลื่อนต้องมีเจ้าภาพในแต่ละเรื่องที่ชัดเจน อาศัยแรงผลักดันจากระดับบริหารสูงสุด และทุกฝ่ายต้องมี commitment ร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการปฏิบัติ (execution) เป็นหัวใจสำคัญ และเป็นขั้นตอนที่มีปัญหามากในอดีตที่ผ่านมา แผนการดำเนินการที่ดีจะไม่สามารถแก้ไขปัญหหรือสร้างประโยชน์ได้เท่าที่ควรหากไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือนำไปปฏิบัติโดยไม่มีประสิทธิภาพ จึงต้องมีเป้าหมายที่ได้ตกลงร่วมกันที่ชัดเจน และทุกฝ่ายมี commitment ร่วมกันในการ execute แผนงาน รวมถึงการมีแรงจูงใจที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

3. การติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

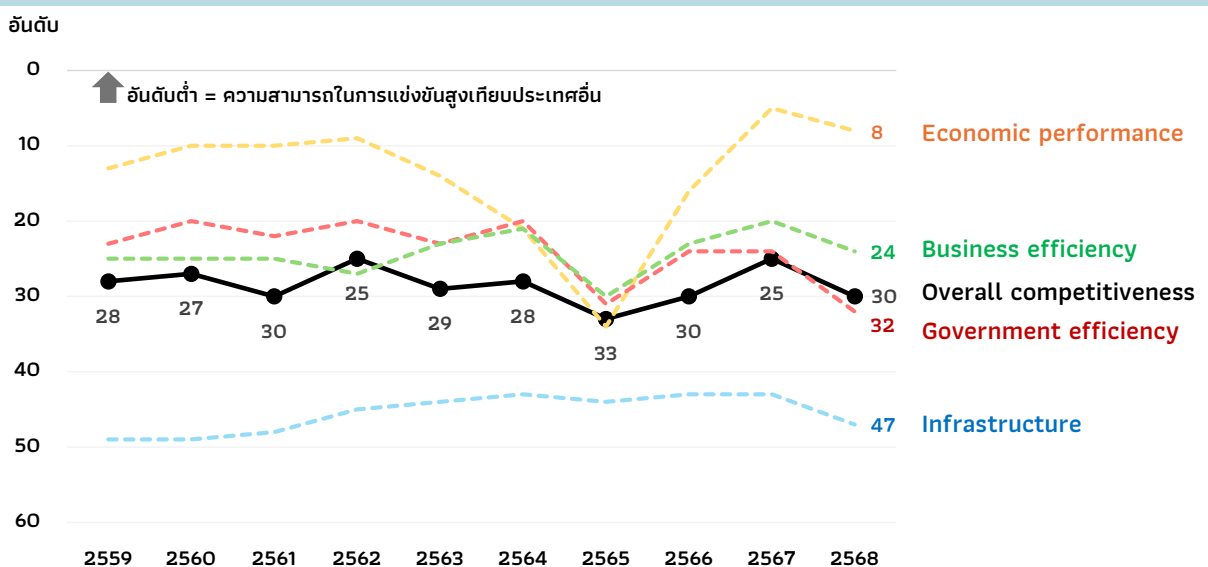
ควรมีข้อมูลที่เชื่อถือได้ และกำหนด Key Performance Index (KPI) ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถติดตามและตรวจสอบความคืบหน้าของแผนการดำเนินงานได้ และเพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาทบทวนหรือปรับเปลี่ยนแผนเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีหรือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในระดับประเทศควรกำหนดดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน เหมาะสมกับปัญหาและสถานการณ์เศรษฐกิจ และเผยแพร่เป็นการทั่วไป ซึ่งจะช่วยให้การติดตามวัดผลทำได้ต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นเตือนให้ทุกฝ่ายร่วมกันผลักดันและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลในระยะยาว เพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจที่ “โตขึ้นอย่างยั่งยืน แข่งขันได้และเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำ” โดยตัวอย่างดัชนีชี้วัดที่อาจนำมาใช้เพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ อาทิ

- การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ที่สะท้อนการเติบโตอย่างยั่งยืน ตัวชี้วัดหนึ่งที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจได้ชัดเจน คือ อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจที่ปรับเพิ่มขึ้นและไม่ผันผวน สะท้อนถึงการยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจในแต่ละภาคส่วนอย่างแท้จริง ไม่ได้เป็นเพียงผลของการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น

- **วัดความสามารถในการแข่งขันของไทยที่ปรับดีขึ้นเทียบประเทศอื่น**
โดยใช้ดัชนีความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่จัดทำโดย IMD World Competitiveness Center ซึ่งประเมินปัจจัยหลายด้าน ได้แก่
 - 1) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (economic performance) ที่ประเมินจากภาวะเศรษฐกิจ การจ้างงาน เงินเฟ้อ และการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เป็นต้น
 - 2) ประสิทธิภาพภาครัฐ (government efficiency) ที่มีส่วนที่ประเมินประสิทธิภาพของกฎระเบียบ นโยบาย และการบริหารจัดการของภาครัฐ ซึ่งครอบคลุมความยากง่ายในการทำธุรกิจในประเทศ (ease of doing business) และคอร์รัปชัน
 - 3) ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ (business efficiency) ที่ประเมินผลผลิตภาพ และประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาคเอกชน และประสิทธิภาพของระบบการเงิน เป็นต้น
 - 4) โครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) ที่รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

ดัชนีชี้วัดวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศของไทยเทียบกับประเทศอื่น

หมายเหตุ: การจัดอันดับวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในช่วงปี 2559-2568 มีทั้งหมด 61-69 ประเทศ โดยประเมิน 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) Economic performance ได้แก่ domestic economy, international trade, international investment, employment และ prices (2) Government efficiency ได้แก่ public finance, tax policy, institutional framework, business legislation และ societal framework (3) Business efficiency ได้แก่ productivity & efficiency, labor market, finance, management practices และ attitudes and values (4) Infrastructure ได้แก่ basic infrastructure, technology infrastructure, scientific infrastructure และ education โดยใช้วิธีรวมองค์ประกอบแต่ละด้านด้วยน้ำหนักที่เท่ากัน

ที่มา: IMD World Competitiveness Ranking Report

- **เศรษฐกิจนอกระบบของไทยมีขนาดเล็ก** ซึ่งต้องพิจารณาดังนี้
ชีวิตหลายด้านประกอบกัน อาทิ สัดส่วนแรงงานนอกระบบ สัดส่วน
ผู้ประกอบการที่อยู่นอกฐานภาษี และสัดส่วนหนี้นอกระบบ โดยการตั้ง
ธุรกิจ SMEs และประชาชนเข้าสู่ระบบถือเป็นก้าวแรกที่สำคัญต่อ
การยกระดับศักยภาพของภาคธุรกิจและประชาชน เพราะการอยู่
นอกระบบเท่ากับปิดกั้นโอกาสที่จะเข้าถึงเครื่องมือพัฒนาธุรกิจและ
มาตรการสนับสนุนของภาครัฐ อีกทั้งยังไม่สามารถสร้างเครดิตและ
ประวัติทางการเงินที่จำเป็นเพื่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ส่งผลให้มีโอกาส
ที่จะติดอยู่ในวงจรเล็กและเปราะบาง ยากต่อการเติบโตในระยะยาว
นอกจากนี้ การที่ภาคเอกชนเข้าสู่ระบบนิเวศมากขึ้นจะทำให้ภาครัฐมี
ข้อมูลครบถ้วนและน่าเชื่อถือขึ้น ทำให้การกำกับดูแลมีประสิทธิภาพ
โปร่งใส และเป็นธรรมขึ้น รวมทั้งเอื้อต่อการออกแบบมาตรการ
สนับสนุนการปรับตัวที่แม่นยำ ซึ่งจะช่วยให้ภาคเอกชนพร้อมรับมือ
แรงกระแทกทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าเดิม

ทั้งนี้ กระบวนการทำงานข้างต้นจะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้จะต้องอาศัยกระบวนการ
ที่มีการทบทวน เรียนรู้ และบูรณาการอย่างต่อเนื่อง (iterative process)
และควรมีเวทีร่วมภาคเอกชน ทั้งภาคการผลิต การค้า และบริการ
ภาคการเงิน และภาครัฐ เพื่อผลักดันและจัดลำดับความสำคัญของ
การดำเนินงาน โดยมีผู้นำในอุตสาหกรรมเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักใน
การขับเคลื่อน เนื่องจากสามารถระบุปัญหาและแนวทางการแก้ไขที่ครอบคลุม
ทั้ง supply chain (ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ) ขณะที่ควรมีศูนย์กลาง
เชื่อมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้การประสานงานระหว่างภาคส่วนมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น สปท. สามารถเป็นศูนย์เชื่อมต่อไปยังสถาบัน
การเงิน

A Template for Change

1. ภาคเอกชน เป็นหน่วยงานหลักในการระบุปัญหา แนวทางการปรับตัวอย่างธุรกิจที่จะทำให้ไปได้ และสิ่งที่ต้องการได้รับการสนับสนุนจากภาคการเงินและภาครัฐ

- เน้นการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการตามกลุ่มอุตสาหกรรมหรือตามพื้นที่
- ระบุ gap และ pain point ในการดำเนินธุรกิจ พร้อมทั้งเสนอวิธีการแก้ไขปัญหสำหรับทุกภาคส่วน

2. อนุกรรมการร่วม

(working level ได้แก่ กกร. สปท. สสช. สศค.) ประเมินกลุ่มธุรกิจที่มีความพร้อมและสามารถผลักดันการปรับตัวอย่าง

- สรุปแนวทางการปรับตัวอย่างภาคธุรกิจ และสิ่งที่ต้องการได้รับการสนับสนุนจากภาคการเงินและภาครัฐ
- จัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน พร้อมกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ (KPI) ที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน

3. กกร. ชุดใหญ่ ร่วมกับตัวแทนภาครัฐ

เห็นชอบโครงการและแผนการดำเนินงาน

4. เวทีร่วม

(ตัวอย่าง รองนายกรัฐมนตรีที่ดูแลเศรษฐกิจ ตัวแทนผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) พิจารณาข้อเสนอและสิ่งที่ภาครัฐจะสนับสนุนการปรับตัวอย่างภาคเอกชนได้

- พิจารณาภาพรวมของโครงการและความเหมาะสมในการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ
- อนุมัติแผนการทำงาน (action plan) และ KPI ของแต่ละภาคส่วน

5. คณะอนุกรรมการกำกับและติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่ได้อนุมัติ (สสช. สปท. กกร. ตัวแทนผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

- รายงานผลการดำเนินการตาม action plan และ KPI พร้อมวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
- สรุป lesson learned และกลับไปสู่ step 1 เพื่อปรับ/เพิ่ม action plan

2.2 พันเฟืองสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

ศักยภาพเศรษฐกิจไทยปรับลดลงจากการเผชิญความท้าทายหลายด้านและปัญหาเชิงโครงสร้างของไทยที่สะสมต่อเนื่อง การ**แก้ไขปัญหาคควรเรียงลำดับความสำคัญ** โดยเน้นที่จุดที่ก่อให้เกิด**ผลลัพธ์สูง (bang for the buck)** คำนวณค่าในการดำเนินการภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ และเป็นจุดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด เป็นรูปธรรม และสามารถสร้างแรงกระเพื่อมเป็นวงกว้างได้

หนึ่งในกลไกที่จะสร้างพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยและยั่งยืน คือ **วิธีแก้ปัญหาคที่ผูกกับแรงจูงใจโดยเชื่อมการปรับตัวของแต่ละภาคส่วนเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างวงจรของการเปลี่ยนแปลงที่เสริมซึ่งกันและกัน (virtuous cycle through incentives interlinking key stakeholders)** แทนวิธีการแก้ปัญหาคผ่านนโยบายสนับสนุนแบบให้เปล่าที่ส่งผลเพียงระยะสั้นหรือการแก้ปัญหาคในลักษณะ “ต่างคน ต่างทำ”

โดยวิธีการแก้ปัญหาคที่เสนอต้องเกิดจากความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน แต่ละภาคส่วนควรมีทั้งส่วนที่ต้องทำและส่วนที่ได้รับตามแนวทาง “ทำดี ได้ดี” ผ่านการกำหนดสิทธิประโยชน์ให้กับแต่ละภาคส่วนที่ผูกกับพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในวงกว้าง เช่น การกำหนดแต้มความประพฤติที่สามารถแปลงเป็นแต้มต่อได้ในการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชน

ตัวอย่างที่ 1: การยกระดับบทบาทของภาคการเงินในการสนับสนุนเศรษฐกิจ ปลดล็อกการเข้าถึงสินเชื่อการพึ่งพิงหนี้ในระบบ ผ่านกลไกการกำหนด อัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของผู้กู้

หนี้ในระบบถือเป็นปัญหาใหญ่สำหรับประชาชนที่ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ โดยครัวเรือนไทยเกือบครึ่งมีหนี้ในระบบ¹³ ซึ่งการเข้าไม่ถึงสินเชื่อในระบบมีหลายสาเหตุ เช่น ขาดข้อมูลการพิสูจน์รายได้ที่น่าเชื่อถือหรือข้อมูลการประเมินความเสี่ยง หรือระดับความเสี่ยงของลูกค้าบางกลุ่มสูงกว่าที่ผู้ให้บริการทางการเงินจะสามารถให้สินเชื่อได้อย่างคุ้มทุนภายใต้เพดานดอกเบี้ยปัจจุบัน

หนี้ในระบบส่งผลเสียต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและธุรกิจเศรษฐกิจ เนื่องจากทำให้ลูกหนี้มีต้นทุนในการประกอบธุรกิจหรือดำเนินชีวิตสูง ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่เจ้าหนี้คิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าที่กฎหมายกำหนดมากและไม่มีความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลดอกเบี้ยและเงื่อนไขการกู้ยืมให้ลูกหนี้รับทราบ รวมทั้งลูกหนี้มีความเสี่ยงจากการถูกทวงถามหนี้ที่ใช้ความรุนแรง ข่มขู่ หรือคุกคาม ส่งผลต่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน นอกจากนี้ เมื่อลูกหนี้ไม่ต้องใช้ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการเงินในการกู้หนี้ในระบบ ลูกหนี้ไม่ได้สร้างข้อมูลประวัติทางการเงินที่น่าเชื่อถือ จึงยังทำให้ไม่มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อในระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าได้

การกำหนดดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของลูกค้าแทนการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่จะช่วยให้ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงสูงสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้มากขึ้น เนื่องจากผู้ให้บริการทางการเงินสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นเพื่อรองรับความเสี่ยงของลูกค้าที่เดิมอาจอยู่นอกระบบได้โดยไม่มีข้อจำกัดจากเพดานดอกเบี้ย โดยอัตราดอกเบี้ยที่ลูกหนี้ได้รับยังสอดคล้องกับความเสี่ยงของลูกค้าและต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของหนี้ในระบบมาก

นอกจากนี้ แม้ดอกเบี้ยที่ลูกหนี้กลุ่มนี้ได้รับอาจมีอัตราสูงเมื่อเทียบกับเพดานดอกเบี้ยปัจจุบันในช่วงแรก แต่ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการมีข้อมูลและสร้างประวัติทางการเงินใน NCB ซึ่งจะช่วยให้ลูกหนี้ได้รับเงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้นในอนาคตตามพฤติกรรมชำระหนี้ ขณะเดียวกัน ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงต่ำหรือมีประวัติการชำระหนี้ที่ดีก็จะได้รับการเสนออัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลงตามพฤติกรรมชำระหนี้เช่นกัน

¹³ ข้อมูลจากการสำรวจหนี้ครัวเรือน โดยความร่วมมือของคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และธนาคารกรุงไทย (ณ พ.ย. 2567) พบว่าครัวเรือนไทย 77.8% เป็นครัวเรือนที่มีหนี้ ในจำนวนนี้ มีหนี้ในระบบอย่างเดียว 14.2% และมีหนี้ทั้งในระบบและนอก 47.9%

หัวใจสำคัญ คือ ผู้ให้บริการทางการเงินต้องมีวิธีการคัดกรองแยกแยะลูกค้าที่ละเอียดขึ้น (credit technology) และคิดอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของลูกค้ามากขึ้น (price differentiation) จากการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่สะท้อนด้านการเงินและพฤติกรรมของลูกค้า (personal data) ขณะที่ภาครัฐมีบทบาทในการกำกับดูแล โดยต้องติดตามและประเมินผลผ่านตัวชี้วัดการปล่อยสินเชื่อมีติดต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่ากลไกดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ระยะแรก การให้สินเชื่อด้วยกลไกดังกล่าวจะเกิดขึ้นใน sandbox มีการติดตามผลอย่างใกล้ชิดทั้งในมิติการเข้าถึงสินเชื่อของลูกค้าที่ควรเพิ่มขึ้น การเสนออัตราดอกเบี้ยที่สะท้อนความเสี่ยงตามพฤติกรรมของลูกค้า รวมถึงการดูแลลูกค้า ผ่านตัวชี้วัด อาทิ จำนวนลูกค้าใหม่ใน NCB สะท้อนการมีประวัติทางการเงินของลูกค้ากลุ่มใหม่เพิ่มขึ้น จำนวนลูกค้าเดิมในระบบที่ได้รับดอกเบี้ยและ/หรือเงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้นตามพฤติกรรมชำระหนี้ การกระจายตัวของอัตราดอกเบี้ยที่ดีขึ้นไม่กระจุกตัวที่เพดาน รวมทั้งจำนวนเรื่องร้องเรียนและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มั่นใจว่า การกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สมดุลกับความเสี่ยง แม้จะเป็นการเปิดเพดานดอกเบี้ยให้สูงขึ้น แต่ผู้ให้บริการทางการเงินต้องไม่ถือโอกาสเสนออัตราดอกเบี้ยสูงกว่าความเสี่ยงของลูกค้า หรือเสนอเงื่อนไขสินเชื่อที่ไม่ตอบโจทย์ลูกค้า อันจะส่งผลให้ลูกค้าเหล่านี้ต้องหันกลับไปพึ่งพาหนี้นอกระบบอีกครั้ง

ทั้งนี้ ธปท. อยู่ระหว่างหารือร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งกระทรวงการคลัง ผู้ให้บริการทางการเงิน และนักวิชาการอิสระ เพื่อผลักดันให้เกิดการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สมดุลกับความเสี่ยงในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม

หากกลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สมดุลกับความเสี่ยงสำหรับสินเชื่อรายย่อยเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ธปท. อาจนำกลไกดังกล่าวไปขยายผลกับสินเชื่อ SMEs ในอนาคต เพื่อแก้ปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อของ SMEs โดยสำหรับ SMEs ที่เป็น supply chain ของธุรกิจขนาดใหญ่อาจแก้โดยการให้ธุรกิจขนาดใหญ่ช่วยในการให้ข้อมูลทางการค้าของ supply chain ที่อยู่ในห่วงโซ่แก่เจ้าหนี้ รวมถึงการยกระดับการใช้ข้อมูลการค้าและการชำระเงินผ่านระบบ PromptBiz รวมถึงการเชื่อมโยงไปกับข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ นอกจากนี้ หากมีการโอนสิทธิการรับเงินของกิจการใน supply chain กับธุรกิจขนาดใหญ่จะช่วยให้กิจการใน supply chain เข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น ทั้งนี้ การออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหามayต้องพิจารณา incentive เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น การคืนภาษีเร็วขึ้น หรือการเลื่อนชำระภาษี (deferred tax) ให้กับธุรกิจรายใหญ่ที่เข้ามาช่วยเหลือ SMEs

การผลักดันให้เกิดการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สมดุลกับความเสี่ยงของผู้กู้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากแต่ละภาคส่วนดังนี้

	สิ่งที่ต้องทำ	ประโยชน์ที่จะได้รับ	การดำเนินการของภาครัฐ
ภาคประชาชน	- เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลด้านการเงิน - บริหารการเงินอย่างรอบคอบ	- ต้นทุนการประกอบธุรกิจและดำเนินชีวิตของประชาชนสอดคล้องกับพฤติกรรมและความเสี่ยงของตนเองมากขึ้น - ประชาชนกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้เพิ่มขึ้น ได้รับดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าการพึ่งพหานั่นอกระบบ - ลูกหนี้ที่มีพฤติกรรมการชำระหนี้ดีได้รับดอกเบี้ยถูกลงและเงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้น	- คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินและกระตุ้นให้ประชาชนมีวินัยทางการเงินเพิ่มขึ้น - ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นแรงจูงใจแก่ประชาชนหรือธุรกิจที่มีส่วนร่วม เช่น บริษัทที่ส่งเสริมวินัยทางการเงินให้กับลูกจ้าง หรือเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินของลูกจ้างตามความสมัครใจ
ภาคเอกชน/ธุรกิจ	- ส่งเสริมวินัยทางการเงินให้กับลูกจ้าง - พิจารณาเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินของลูกจ้าง (Credit-relevant employee data) ตามความยินยอมของลูกจ้าง	- ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ในกรณีบริษัทส่งเสริมวินัยการเงินให้กับลูกจ้าง - เมื่อครัวเรือนแข็งแกร่งขึ้น เงินหมุนเวียนในระบบจะเพิ่มขึ้น สนับสนุนเศรษฐกิจให้เติบโต ส่งผลดีต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน	- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินให้ครอบคลุมเจ้าหนี้และลูกหนี้ทุกกลุ่ม รวมถึงการส่งเสริม Your Data และเพิ่มประสิทธิภาพกลไกค้าประกันสินเชื่อ - แก้ไขกฎหมาย NCB ให้ผู้ให้บริการทางการเงินเข้าร่วมเป็นสมาชิกมากขึ้น - กำกับดูแลให้ Risk-based pricing เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ
ภาคการเงิน (bank และ non-bank)	- แยกแยะลูกค้าตามความเสี่ยง - เปิดเผยเหตุผลของการเข้าไม่ถึงสินเชื่อในระบบ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยให้ลูกหนี้ได้รับเงื่อนไขหรือข้อเสนออัตราดอกเบี้ยที่ดีขึ้น และปรับพฤติกรรมในระยะยาว - เข้าร่วม NCB เพื่อสร้าง footprint ในระบบให้กับลูกหนี้ได้มากขึ้น	- มีฐานลูกค้าเพิ่มขึ้น สามารถออกผลิตภัณฑ์ที่ตรงความต้องการลูกค้าได้มากขึ้น - มีข้อมูลในการพัฒนา credit risk model ให้ประเมินความเสี่ยงลูกหนี้ได้แม่นยำขึ้น - เกิด cost-effective pricing ธุรกิจอยู่ได้	

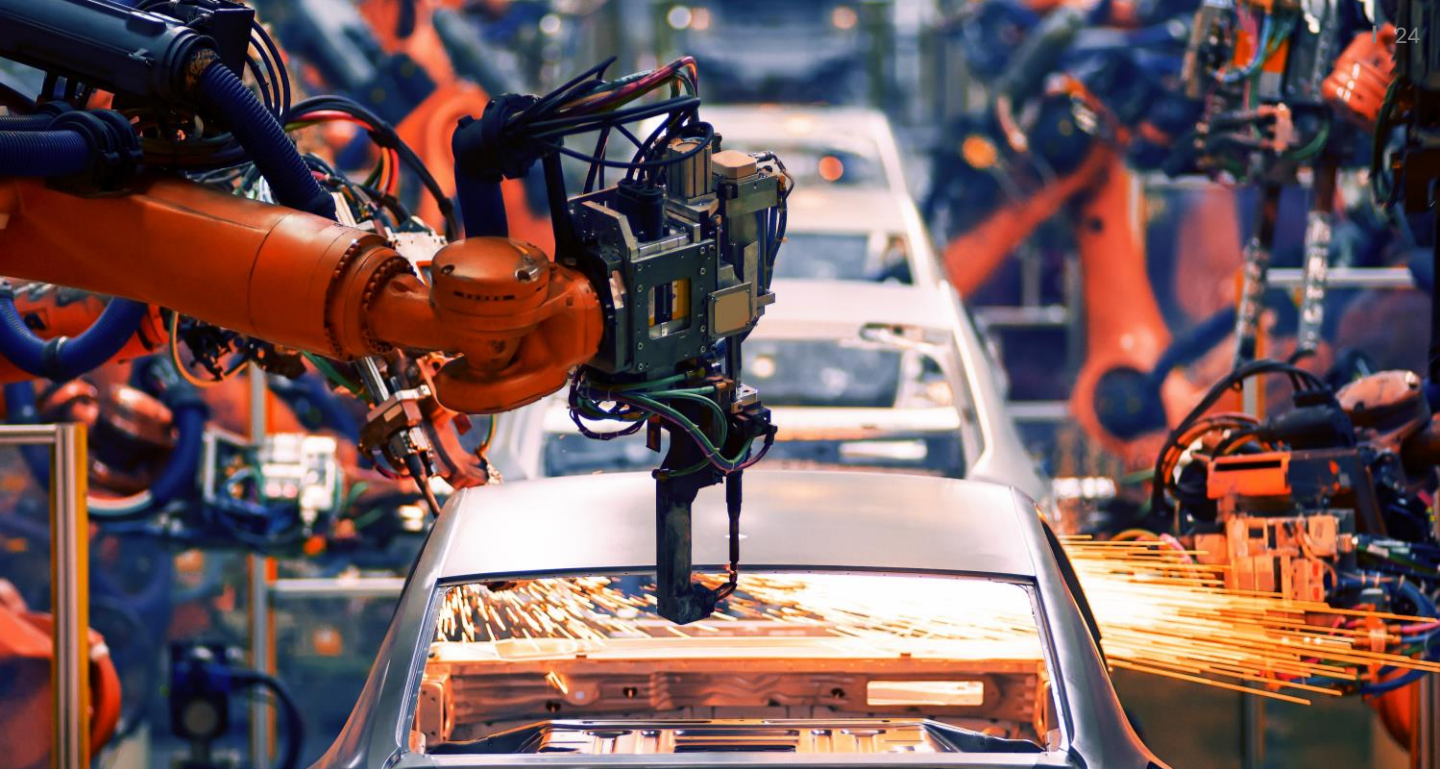
ตัวอย่างที่ 2: การพลิกฟื้นอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน เพื่อขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการทำ Greenly made by Thai (GMBT) certification

อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนนับเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศมายาวนาน แต่กำลังเข้าสู่ภาวะ “Aging Industry” จากการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีและการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นจากประเทศที่มีศักยภาพแข่งขันสูง และกำลังซื้อในประเทศที่ไม่สามารถช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมของคนไทยได้อย่างเต็มที่

จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งฟื้นฟูภาคการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เป็น supply chain ของคนไทย เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขัน เพิ่มการใช้ชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบในประเทศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการแก้ปัญหากำลังซื้อที่ชะลอตัวลง โดยหากทำสำเร็จ ไม่เพียงแต่จะรักษาความสามารถในการเป็นฐานการผลิตรถยนต์อันดับหนึ่งในภูมิภาคอาเซียนไว้ได้ แต่อุตสาหกรรมจะสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น ลดการพึ่งพาสินค้านำเข้า รวมทั้งส่งผลดีต่อเนื่องไปยังการจ้างงานในภาคผลิตและภาคบริการที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key success factor) ของการยกระดับอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของไทย คือ

- 1) **การสนับสนุนตลาดส่งออกใหม่** โดยเฉพาะประเทศที่เดิมมีฐานการผลิตรถยนต์สินค้าป แต่โรงงานปิดตัวลงและเน้นการนำเข้าเพิ่มขึ้น อาทิ สาธารณรัฐชิลี ซึ่งจะช่วยเพิ่มยอดส่งออกของไทย และเป็นแรงส่งต่อเนื่องไปยังภาคการผลิตและ supply chain ให้สามารถอยู่รอดต่อไปได้ (Future ICE)
- 2) **การผลักดัน supply chain ที่มีศักยภาพเข้าสู่ GMBT certification** ซึ่งทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพัฒนาเทคโนโลยีหรือร่วมมือกับผู้ผลิตรายใหญ่ เพื่อยกระดับศักยภาพการผลิตและมาตรฐานสินค้าไปสู่ระดับสากล ทำให้ผู้ประกอบการไทยสามารถเป็น OEM (Original equipment manufacturer) สำหรับรถยนต์พลังงานทางเลือกต่าง ๆ (Next Gen vehicle) อาทิ PHEV (Plug-in hybrid electric vehicle) และ REEV (Range-extended electric vehicle) ให้กับห่วงโซ่อุปทานโลกได้มากขึ้น รวมถึงเพิ่มโอกาสการทำตลาด aftermarket ให้กับผู้ผลิตชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์เพื่อยืดอายุตลาดในอนาคต
- 3) **การผลักดันการปรับตัวของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไปผลิตชิ้นส่วนของธุรกิจอื่น ๆ** อาทิ ระบบรางและเครื่องมือแพทย์ ซึ่งชิ้นส่วนส่วนใหญ่ยังนำเข้าจากต่างประเทศ

จุดเริ่มต้นที่สำคัญ คือ ผู้ผลิตที่สนับสนุนการใช้วัตถุดิบในประเทศทดแทนการนำเข้า และ การใช้ supply chain ในไทยที่ใช้วัตถุดิบในประเทศ รวมทั้งการสร้าง supply chain collaboration ระหว่างผู้ผลิตรายใหญ่และผู้ผลิต Tier1 และ Tier2 หรือการสร้าง new future automotive cluster ร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับเทคโนโลยีและมาตรฐานการผลิต ตลอดจนยกระดับคุณภาพแรงงาน

ในขณะเดียวกัน ภาครัฐต้องสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการยกระดับศักยภาพของอุตสาหกรรม โดยสิ่งที่ต้องทำลำดับแรก คือ การสร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมการใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ การมีเป้าหมายสัดส่วนวัตถุดิบในประเทศ (local content) ในการผลิตที่ชัดเจน รวมถึงการจัดทำ roadmap การพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ที่อาจตั้งเป้าเพิ่มสัดส่วน local content ให้เพิ่มขึ้นมากกว่า 70% ภายใน 10 ปี รวมถึงจัดทำระบบติดตามและประเมินผลผ่าน digital platform เพื่อตรวจวัดสัดส่วน local content อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ภาครัฐอาจพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีหรือแต้มต่อในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐสำหรับผู้ผลิตที่เพิ่มสัดส่วนวัตถุดิบในประเทศ (local content) มีการพัฒนานวัตกรรม และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับประชาชน เพื่อกระตุ้นกำลังซื้อในประเทศ โดยเฉพาะประชาชนที่จำกัดมีส่วนร่วมต่อสังคม เช่น คนที่ยื่นภาษีต่อเนื่องสามารถนำมูลค่าซื้อรถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ที่ได้รับ GMBT certification มาหักลดหย่อนภาษีเงินได้ติดต่อกัน 5 ปี และคนที่มีคะแนนความประพฤติในการขับรถดีสามารถนำค่าประกันภัยรถยนต์มาลดหย่อนภาษีเงินได้ เป็นต้น

ภาคการเงินมีบทบาทสำคัญเช่นกันในการสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจผ่านการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำกับภาคธุรกิจที่ลงทุนเกี่ยวกับรถยนต์และชิ้นส่วนที่ได้รับ GMBT certification รวมถึงการสนับสนุนเงินลงทุน startup การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนของคนไทย นอกจากนี้ อาจร่วมมือกับภาครัฐในการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยหรือรายใหม่ผ่านกลไกประกันความเสี่ยงด้านการลงทุน (Investment project guarantee) โดยภาครัฐช่วยสนับสนุนการดำเนินการของภาคการเงินผ่านการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในรูปแบบต่าง ๆ และการค้ำประกันจากภาครัฐ

ทั้งนี้ หลักการเกี่ยวกับการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับสินค้าที่ได้รับ GMBT certification สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสินค้าบริการอื่น เช่น สินค้าเพื่ออุปโภคบริโภค และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะเสริมประสิทธิภาพให้กับมาตรการของภาครัฐกลุ่มกระตุ้นการบริโภคภาคเอกชน เช่น “ช้อปดีมีคืน” หรือ “เที่ยวไทยคนละครั้ง” โดยจะส่งผลดีต่อคนไทยมากขึ้น และลดการรั่วไหลของผลดีไปยังประเทศอื่นผ่านการนำเข้าสินค้า รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐในการสร้างอุปสงค์ต่อสินค้า GMBT

Greenly Made by Thai (GMBT)

Incentive Program: GMBT Certification

Greenly made by Thai (GMBT) : “A certification that indicates producers of eco-friendly/safety/quality products made from Thai-sourced materials and supported by Thai investment, while incentivizing through government measures”

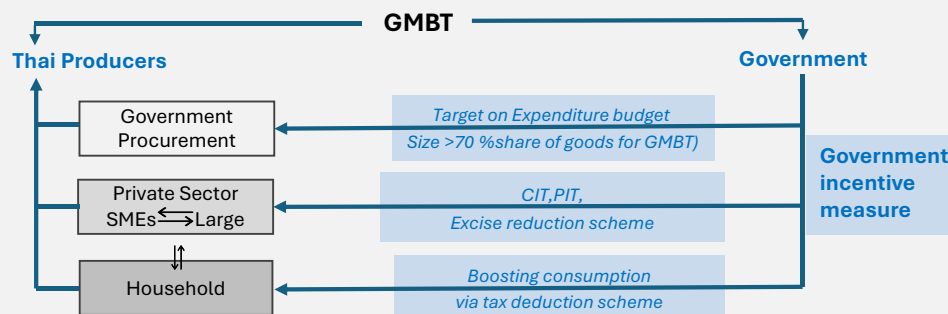
Objective :

- **Empowering Local Production:** Encourage the use of Thai-sourced materials to boost domestic manufacturing and reduce reliance on imports.
- **Driving Green Innovation:** Promote environmentally responsible production processes that add value while minimizing ecological impact.
- **Creating Jobs for Thai Workers:** Support employment opportunities for local labor, contributing to inclusive economic development.
- **Raising Product Standards:** Elevate eco-friendly, safety and quality benchmarks to enhance consumer trust and global competitiveness.
- **Fostering Governance and Sustainability:** Integrate principles of transparency, accountability, and long-term sustainability into industrial practices.

Establishment: Setup by FTI, TCC, Government (DIT,DFT), Big auditors

Criteria : Local content, Gas emission, Global standard

Qualification : Tax Registered companies

Align global standard of product quality

Joint Commission International (JCI) Accreditation

A global leader in healthcare accreditation, focused on improving the quality and safety of patient care. JCI's accreditation process involves a thorough evaluation of a hospital's practices, facilities, and personnel based on over 300 standards. This includes on-site inspections and evaluations by JCI physicians, nurses, and healthcare administrators.

U.S. Food and Drug Administration (FDA)

FDA is responsible for ensuring the safety of food (including food additives), food contact materials, medical devices, radiological products, and drugs produced or imported into the U.S. The USFDA certificate is official document ensuring that a product meets specific FDA standards and regulations.

Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA, SHA+, SHA++)

The SHA Certificate means that at least 70% of staff at the venues and businesses have been fully vaccinated. Moreover, an establishment's guidelines for applying for an Extra Plus standard logo must accept foreign tourists traveling in the form of Test & Go or Sandbox, sign a contract MOU with an operating hospital, and have a vehicle for picking up tourists from the airport.

การพลิกฟื้นอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากแต่ละภาคส่วนดังนี้

	สิ่งที่ต้องทำ	ประโยชน์ที่จะได้	ภาครัฐ
ประชาชน/ผู้บริโภค	- มีส่วนร่วมกับภาครัฐในระบบพื้นฐาน เช่น ภาษีและสวัสดิการ รวมถึงเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้สะท้อนพฤติกรรมที่ต่อสังคม - พัฒนากิจการอาชีพเพื่อเพิ่มโอกาสเข้าสู่ระบบตลาดแรงงาน	ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีตามพฤติกรรมต่อสังคม เช่น คนที่ยื่นภาษีต่อเนื่อง สามารถนำมูลค่าซื้อรถยนต์ หรืออะไหล่ที่ได้รับ GBMT มาหักลดหย่อนภาษีเงินได้ และคนขับรถที่ไม่ถูกหักคะแนนความประพฤติ สามารถนำค่าประกันภัยรถมาลดหย่อนภาษีเงินได้	- สร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมการใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ ผ่านมาตรการเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับสินค้าและบริการที่ได้รับ GBMT - มีเป้าหมาย local content requirement ที่ชัดเจน รวมถึงจัดทำ roadmap การพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ ที่ตั้งเป้าเพิ่มสัดส่วน local content ให้มากกว่า 70% ภายใน 10 ปี รวมทั้งจัดทำระบบติดตามและประเมินผล เพื่อตรวจวัดสัดส่วน local content อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ - ใช้ e-GP เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างโปร่งใส โดยให้แต้มต่อสินค้า GBMT และกระตุ้นการลงทุนในผู้ผลิตและ supply chain - สนับสนุนการหาตลาดส่งออกใหม่ - ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสู่ประชาชนและธุรกิจ โดยมีเงื่อนไขต่อการมีส่วนร่วมต่อสังคม
ภาคเอกชน/ธุรกิจ (ผู้ประกอบการ/ผู้ผลิตชิ้นส่วน)	- เพิ่มสัดส่วนวัตถุดิบในประเทศทดแทนการนำเข้า หรือใช้ supply chain คนไทยที่ใช้วัตถุดิบในประเทศ - ผู้ประกอบการสนับสนุนให้เกิด Supply chain collaboration ให้ผู้ผลิตรายใหญ่ (OEMs) ทำงานร่วมกับผู้ผลิตชิ้นส่วน เพื่อยกระดับเทคโนโลยีมาตรฐานการผลิตและคุณภาพแรงงาน - สร้าง New future automotive cluster (Cross industry) กับอุตสาหกรรมอื่น โดยเฉพาะสำหรับผู้ผลิตชิ้นส่วน	- ผู้ประกอบการและ supply chain เติบโตไปด้วยกัน อุตสาหกรรมมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น - ผู้ผลิตชิ้นส่วนเพิ่มโอกาสการทำตลาด aftermarket - ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีหรือแต้มต่อในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ สำหรับธุรกิจที่เพิ่ม local content รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการและแรงงานที่เกี่ยวข้อง - SMEs ที่ได้รับ GBMT ได้รับสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อการปรับตัว และการค้าประกันจากรัฐ	
ภาคการเงิน	- สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อ transition และ ESG ให้กับธุรกิจที่ได้รับ GBMT รวมถึงสนับสนุนเงินลงทุนใน startup innovation และ R&D - ร่วมมือกับภาครัฐส่งเสริมผู้ประกอบการไทยทั้งรายย่อยและรายใหม่ผ่านกลไกประกันความเสี่ยงด้านการลงทุน (Investment project guarantee)	ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเมื่อให้สินเชื่อเพื่อ transition หรือลงทุน R&D ให้กับผู้ผลิตและ supply chain ที่มี GBMT เช่น ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี-รายได้-ESG และการค้าประกันสินเชื่อจากรัฐ	

ส่วนที่ 3 เศรษฐกิจไทยจะเติบโตได้อย่างยั่งยืน หากทุกภาคส่วนร่วมมือกัน

แม้ที่ผ่านมาเศรษฐกิจไทยเผชิญกับความท้าทายจากปัญหาเชิงโครงสร้างหลายประการทำให้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศปรับลดลง **ประเทศไทยยังมีพื้นฐานศักยภาพเศรษฐกิจที่ดีในหลายจุด** อาทิ ท่าเลที่ตั้งประเทศที่เอื้อต่อการคมนาคมและการค้า ทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้อต่อภาคการเกษตร การผลิตอาหาร และภาคการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถเป็นรากฐานของหลายอุตสาหกรรมและต่อยอดให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้อย่างยั่งยืน **หากทุกภาคส่วนของสังคมร่วมมือกันในการแก้ไขปัญา** โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานและให้ความสำคัญกับแผนการปฏิบัติจริง (execution) ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือกันและมี commitment ร่วมกัน จะทำให้แผนการและเป้าหมายที่ตั้งไว้สามารถทำได้จริงและช่วยยกระดับศักยภาพของอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจไทย

เมื่อโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการเงินตลอดจนศักยภาพในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนมีความแข็งแกร่งขึ้น ความต้องการลงทุนระยะยาวจากบริษัทในประเทศและต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นต่อยอดให้**เศรษฐกิจในภาพรวมเติบโตได้อย่างยั่งยืน** ผลลัพธ์ของการยกระดับศักยภาพธุรกิจไทยไม่เพียงช่วยผู้ประกอบการ แต่เชื่อมโยงไปถึงรายได้ต่อหัวของประชากรที่จะเพิ่มขึ้นจากทั้งการประกอบกิจการและผ่านการจ้างงาน ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนและปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศในที่สุด

เอกสารแนบ

ตารางที่ 1 สาขาธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการปรับภูมิทัศน์ทางการค้าของสหรัฐฯ

ช่องทางผลกระทบ	มูลค่าเพิ่ม (ร้อยละต่อ GDP)	จำนวนผู้ประกอบการ (ราย)		จำนวน ลูกจ้าง (ล้านคน)
		บริษัทต่างชาติ /ขนาดใหญ่	SMEs	
ธุรกิจส่งออกปศุสัตว์ ที่ถูกกระทบจาก tariff	2.2	2,602	3,754	1.57
- กลุ่มที่ถูกเก็บ Reciprocal tariff (เกษตรและเกษตรแปรรูป เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรและอุปกรณ์ สิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม และอื่น ๆ)	1.2	2,000	3,364	1.19
- กลุ่มที่ถูกเก็บ Sectoral tariff (ยานยนต์ และชิ้นส่วน เหล็กและอลูมิเนียม)	0.9	461	343	0.23
- กลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะถูกขึ้นภาษีใน อนาคต (อิเล็กทรอนิกส์)	0.1	141	47	0.15
ธุรกิจการผลิตที่ถูกกระทบจาก Import flooding	4.2	2,346	189,396	1.41
รวมธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ	6.4	4,948	194,386	2.98

ที่มา: กรมศุลกากร สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย สปท.

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแนวทางการรับมือที่ต้องดำเนินการในระยะสั้น

แนวทางการรับมือที่ต้องเร่งดำเนินการ	ตัวอย่างมาตรการ
1. มาตรการเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ	
1.1 การกำกับดูแลการนำเข้าสินค้าเพื่อลด ผลกระทบจาก import flooding ซึ่งควรเป็น มาตรการเร่งด่วนอันดับแรก มีเช่นนั้น มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจะเกิด leakage สูง	1) การตรวจมาตรฐานสินค้าและการตรวจสอบสินค้าผ่านด่าน 2) การเร่งรัดกระบวนการโต้สวนข้อพิพาทกรณีสินค้า ทุบตลาดในไทย (AD/CVD และ AC) 3) การทบทวนภาษีสินค้านำเข้าโดยเฉพาะสินค้านำเข้าราคาถูก 4) การกำหนดให้แพลตฟอร์มออนไลน์ต้องจัดตั้ง สำนักงานในไทย เพื่อให้มีการตรวจสอบมาตรฐาน สินค้าและชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนมีการบังคับ ใช้กฎหมายเท่าเทียมกับธุรกิจในประเทศ

แนวทางการรับมือที่ต้องเร่งดำเนินการ	ตัวอย่างมาตรการ
1.2 การปรับกระบวนการ rules of origin เพื่อ ป้องกันการสวมสิทธิสินค้า และป้องกันไม่ให้ ผู้ส่งออกถูกเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่าที่ควรจะเป็น (transshipment rate)	1) การเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบเกี่ยวกับ rules of origin 2) การปรับปรุงกระบวนการออก certificate of origin ที่มีประสิทธิภาพและไม่สร้างต้นทุนสำหรับภาคธุรกิจ รวมทั้งช่วยให้ภาคธุรกิจได้รับ Regional Value Content (RVC) ที่ได้รับประโยชน์สูงสุด
1.3 การขยายตลาดเพื่อกระจายสินค้า	การเร่งเจรจาสัญญา Free Trade Area (FTA) เพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจในการหาตลาดใหม่ทดแทนสหรัฐฯ
1.4 การทบทวนแนวทางการให้สิทธิประโยชน์ การลงทุน	1) การให้สิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นกับการลงทุนผ่าน joint venture และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจไทย อาทิ การสร้าง supply chain การจ้างงาน 2) การถ่ายทอดองค์ความรู้โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี การปรับปรุงการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามเงื่อนไขสิทธิประโยชน์
2. มาตรการทางการเงินเพื่อบรรเทาผลกระทบระยะสั้นให้กับผู้ได้รับผลกระทบ (targeted) ได้แก่ ผู้ส่งออก ผู้ผลิตในประเทศตลอดจน supply chain และแรงงานในอุตสาหกรรมดังกล่าว	
2.1 การเสริมสภาพคล่องให้กับผู้ได้รับผลกระทบ	1) มาตรการทางการเงิน เช่น การบรรเทาภาระการผ่อนชำระหนี้ และโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำที่สามารถ refinance เพื่อลดต้นทุนทางการเงินให้กับ SMEs 2) มาตรการภาษี เช่น การลดหย่อน (tax credit) ชั่วคราวหรือการหักค่าเสื่อมในช่วงแรกเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดภาระทางการเงินของบริษัท 3) การสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจขนาดใหญ่เพื่อช่วยเสริมสภาพคล่องให้กับ SMEs ที่เป็น supply chain เช่น การร่นระยะเวลาเครดิตเทอม ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้ incentive เช่น การคืนภาษีเร็วขึ้น
2.2 การเพิ่มความสามารถในการปล่อยกู้ สินเชื่อใหม่ให้กับสถาบันการเงิน	การจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ในรูปแบบ joint venture (JV AMC) เพื่อพ่วงถ่ายความเสี่ยงด้านเครดิตออกจากสถาบันการเงิน

คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.)

The Joint Standing Committee on Commerce, Industry and Banking

เลขที่ 150 ถนนราชบพิธ แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร : 02 092 8888

info@jscib.org